

Lausunto

10.02.2026

Asia: VN/36703/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi metsälain ja luonnonsuojelulain 70 ja 82 § muuttamisesta

Pykäläkohtainen lausunto

Metsälain 10 c § Metsän hoitamisen ja käyttämisen rajoitukset linnuston huomioon ottamiseksi

Pykälässä jää täysin avoimeksi, miten metsän hakkaaja arvioi käsittelyalueen linnustoa ja mitä asianmukaisia ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä tästä seuraisi. Todetaan ainoastaan, että tästä voidaan säätää erikseen maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Nyt tämä pykälä jää erittäin heikoksi ja sen velvoittavuus/vastuut epäselviksi. Vähintään tämän lain valmistelun kanssa saman aikaisesti pitäisi olla tarkasteltavan myös täydentävä ja toimeenpaneva asetus.

Pykälä vaatii tältä osin tarkennusta.

Metsälain 14 § Metsänkäyttöilmoitus

Ei lausuttavaa

Metsälain 18 § Metsärikos ja metsärikkomus

Ei lausuttavaa

Luonnonsuojelulain 70 § Eläinlajien rauhoitus

Ei lausuttavaa

Luonnonsuojelulain 82 § Yleispoikkeus eräistä rauhoitussäännöksistä

Ei lausuttavaa

Esityksen vaikutukset

Miten arvioitte esityksen vaikutuksia (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)?

Koskien HE-luonnoksen perusteluiden lukua 4.2 Ilmastoisovanhemmat haluaa tuoda esille seuraavan:

4.2.1 Yleisten vaikutusten arviointi

HE korostaa erityisesti muutosten vaikutusta talouteen ja yrityksiin ja vasta lauseen lopussa muistetaan myös ympäristö ja luonnon monimuotoisuus. Kuitenkin lakimuutoksen perusvireen tulisi olla luonnon monimuotoisuuden tukeminen ja varmistaminen mahdollisimman tehokkaasti, vaikka metsiä hyödynnetään myös taloudellisesti. Tämä jo heti ensimmäisessä lauseessa esille tuleva vinouma korostuu läpi koko hallituksen esityksen.

4.2.2 Taloudelliset vaikutukset ja 4.2.3 Ympäristövaikutukset

Hallituksen esityksen keskeinen lähtökohta on EU-tuomioistuimen Voore Mets,C-784/23 päätös siten, että sillä ei olisi taloudellisia tai merkittäviä vaikutuksia metsätalouden toimintatapoihin. Tämä korostuu HE:n taloudellisten vaikutusten arvioinnissa.

Hallituksen esitys korostaa laajennetun hakkuukiellon voimakkaasta negatiivisia vaikutuksia paitsi puun hankintaan ja puuta käytetään teollisuuden kilpailukykyyn, myös energia- ja liikennesektoreihin. Sen sijaan hakkuiden rajoitusten vaikutusta luonnon monimuotoisuudelle ja lintulajien elinvoimaisuudelle pidetään suhteellisen vähäisenä. Ilmastoisovanhemmat toivoisivat, että myös ympäristövaikutusten arvioinnin osalta otettaisiin huomioon lakimuutoksen laajemmat vaikutukset koko metsäekosysteemin toimintaan. Olisi ollut valaisevaa lyhyesti tarkastella myös tämän HE:n ja parhaillaan käsittelyssä olevan Ennallistamisasetuksen yhteensovittamista ja parhaan mahdollisen ekologisen edun saamista tästä uudesta kokonaisuudesta. Nyt taloudellisten vaikutusten minimointi jättää alleen tämän EU:n lainsäädäntökokonaisuuden todellisen tavoitteen ekosysteemien tilan parantamisesta.

Jotta nyt annettavalla lakimuutoksella olisi todellisia vaikutuksia metsänkäsittelyn käytäntöihin, lain viranomaisvalvonta tulee asianmukaisesti resursoida. Uusi vuoden 2026 alusta aloittanut valtakunnallinen Lupa- ja valvontavirasto joutuu suuntaamaan alueille lisäresursseja, jota eri puolilla maata tehtävät hakkuut voidaan tarvittaessa tarkastaa. Esitetyt toimenpiteet edellyttävät myös pitkäaikaista ja tehokasta metsänkorjuun eri toimijoille suunnattua koulutusta, jota ei ilman resursseja voida toteuttaa. Myös tämä näkökohta tulisi ottaa hallituksen esityksessä huomioon.

Muita huomioita

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Ilmastoisovanhemmat ry:n toiminnan keskiössä on ilmastonmuutoksen torjuminen luonnon köyhtymisen pysäyttäminen ja maapallomme pelastaminen myös tuleville sukupolville. Korostamme uusiutuvien energialähteiden hyödyntämistä fossiilisten polttoaineiden korvaamiseksi. Tähän tavoitteeseen tulee pyrkiä erityisesti energiaa säästämällä.

Emme suoranaisesti ota kantaa siihen, mikä tarkasteltavina olleista hakkuuvaihtoehdoista olisi lintukantojen monimuotoisuuden kannalta edullisin. Tähän on maassamme erinomaisia asiantuntijoita. Pidämme kuitenkin ylimitoitettuna HE:n kohdan 5.1.1 tarkastelua koituvien kustannusten osalta. Erityisesti arviota laajemman hakkuukiellon kielteistä vaikutusta ilmastonmuutoksen torjuntaan puurakentamisen vähenemisen seurauksena pidämme jopa kyseenalaisena.

Myös muiden ilmastonmuutokseen liittyvien tarkastelujen osalta HE on varsin puutteellinen. Metsien ja metsämaan, erityisesti orgaanisten turvemaiden hiilinielut on jätetty kokonaan tarkastelun ulkopuolelle. Näillä alueilla hakkuut ovat ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta erityisen haitallisia. Tässäkin koordinointi Ennallistamisasetuksen kanssa olisi paikallaan.

11.2 Vastuu ympäristöstä

Kuten HE:ssä todetaan, perustuslain mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta kuuluu kaikille. Ilmastoisovanhemmat korostavat tämän vastuun kattavan monimuotoisen luonnon ja suotuisan ilmaston säilyttämisen myös tuleville sukupolville. Vaikka tällä HE:llä ei avata perustuslakia, tulisi tämän periaatteen olla myös nyt lausuttavana olevan lakimuutoksen pohjavireenä.

Muita näkökohtia

Ilmastoisovanhemmat pitää tärkeänä hallituksen esittämien toimenpiteiden nopeaa toimeenpanoa, jotta lintujen pesimärauhaa voitaisiin turvata jo tulevalla pesimiskaudella.

Ilmastoisovanhemmat toivoisivat hallituksen esityksen perusteluosassa selkeää katsausta siihen, miten myös tämä lakiesitys ja sen tavoitteet vaikuttavat toimintaan julkisen sektorin, erityisesti valtion omistamilla metsäalueilla. Metsähallituksen tulisi toimia esimerkkinä metsäekosysteemien

käsittelyssä siten, että toimenpiteiden tavoitteina korostuisi luonnon monimuotoisuuden ja suotuisien ilmastotavoitteiden toteutuminen maksimaalisten taloudellisten voittojen sijaan.

Isovanhemman suuria iloja on kulkea kevätkesän metsässä lastenlasten kanssa kuuntelemassa lintujen laulua. Lintujen pesimärauhaa turvaavan lainsäädännön kehittäminen on osaltaan osoitus ylisukupolvisesta vastuusta luonnosta,

Nummelin Matti
Ilmastoisoivanhemmat ry. - Klimatmor- och farföräldrar rf.